

Ze všech těchto zjištění, nanejvýš pak i z části důvodů, týkajících se odsouzení Dr. H. pro ústní informaci, plyne jasně závěr, že Dr. H. dal M-ovi jak uvedené listiny k dispozici, tak i ústní informaci v plném vědomí, že listin těch a jeho ústní informace bude použito k sepsání zprávy. Činnost Dr. H. nesla se tedy podle samotných zjištění soudu nalézacího k tomu, aby bylo uveřejněno v tisku to, co bylo uvedeno v oněch spisech a v jeho ústní informaci. Byl tedy mezi uveřejněním pozastavené zprávy a činností Dr. H. příčinný jím chtěný vztah a zodpovídá proto Dr. H. za pozastavenou zprávu, ovšem jen potud, pokud by se kryla informace jím jednak zapůjčením spisů, jednak ústním výkladem daná v podstatě s obsahem zprávy. Je tudíž lhostejno, zda Dr. H. věděl či nevěděl, kterých částí oněch spisů neb ústní informace M. použije, rozhodným je, že Dr. H. M-ovi ony informace dal, aby jich M. použil k sepsání zprávy. V rozsudku vyslovený názor je tudíž právně mylný zrovna tak, jako je právně mylné to, co uvádí ostatně dosti nejasně dále rozsudek, že Dr. H. nemohl věděti, zda informací těch M. použije, aniž se dříve informoval u protistrany. Rozhodným je, zda informace byly dány za účelem uveřejnění tiskové zprávy, zda se v podstatě s obsahem zprávy kryly a zda byly urážlivými.

Vzhledem k vývodům obhájce obžalovaného Dr. H. při zrušovacím líčení dlužno ještě dodati toto: Dlužno připustiti, že advokát je povinen příkazů své strany uposlechnouti, avšak pouze potud, pokud to je v zájmu strany jím zastupované a neodporuje plné moci, s v ě d o m í a z á k o n u. Tak mu velí ustanovení § 9 adv. ř. Je na biledni, že není v zájmu strany vydávati ji v nebezpečí trestního stíhání. V souzeném případě dal F. M. podle tvrzení obžalovaného Dr. H. jemu příkaz, aby spisy jeho při se týkající dal B. M. V těchto spisech byla trestní a disciplinární oznámení, která, pokud se nestanou předmětem veřejného řízení trestního, veřejnosti nemají býti přístupna. Že trestní a disciplinární oznámení ve spisech, týkajících se F. M., založená obsahovala obvinění soukromého žalobce z činů trestných a disciplinárních, dosud neprokázaných a předmětem veřejného líčení neučiněných, Dr. H. věděl. Dal-li přes to tyto spisy k dispozici M-ovi za účelem zpracování novinářských článků, vyhověl beze všeho jako advokát příkazům F. M., octl se v konfliktu s trestním zákonem jako informátor urážlivé zprávy a nemůže se dovolávat beztrestnosti s hlediska § 9 adv. řádu.

Bylo proto zmateční stížnosti soukromého žalobce vyhověti a pro nedostatek skutkového podkladu právem uznati tak, jak uvedeno.

Čís. 5251.

Podmínky přípustnosti otázek kontrolních (§ 323 tr. ř.).

I pohledávky mohou býti předmětem zpronevěry.

Byly-li soukromé spekulativní obchody pachatele, ředitele banky, provedeny tím způsobem, že dal cenné papíry opatřiti u jiných bank a dal u nich kupní cenou jako dluhem zatížit banku jím spravovanou, přivlastnil si pachatel svou disposicí byť i ne peníze, tedy jinou hodnotu (pohledávku), a to součástku jmění společnosti pachatelem jako jejím ředitelem spravovaného a jemu tudíž svěřeného.

Podmíněný odklad výkonu trestu může se týkatí toliko celého trestu rozsudkem uloženého a nikoli jen jeho části nebo zbytku.

(Rozh. ze dne 19. března 1935, Zm I 1343/34.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu jako soudu porotního v Liberci ze dne 13. listopadu 1934, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle § 183 tr. zák. a přečinem podle §§ 486/I a 486 c) tr. zák.

Z d ů v o d ů :

Podle protokolu o hlavním přeličení navrhl obhájce obžalovaného při hlavním přeličení, aby byly porotcům pro případ kladné odpovědi na II. hlavní otázku znějící: »Jest obžalovaný vinen, že v posledních letech až do konce roku 1932 z peněz, které spravoval jako bankovní ředitel společnosti V. N. a spol. ve F., obnos přes 2.000 Kč, tudíž věc jemu svěřenou, použitím téže na své soukromé spekulace, sobě přivlastnil?« položeny ve smyslu § 323 odst. 3 tr. ř. tyto otázky dodatkové jako otázky kontrolní: 1. Stalo se přivlastnění odnětím hotových peněz neb jiných hmatatelných cenností (greifbaren Werten) z držení banky? 2. Stalo se přivlastnění bankovních peněz tím, že obžalovaný dal si od F-ské banky u cizích bank, s nimiž uvedená banka stála v běžném účtování, opatření pro sebe cenné papíry, které zůstaly v úschově a že kupní cenou dal zatížit F-skou banku u cizích bank jako dluhem? 3. Je v obnosu 310.160 Kč obsaženo ono kursovní snížení ceny depot cenných papírů obžalovaného, které až do 15. listopadu 1933 nastalo od posledních nákupů (půlrok počítaje jako časovou jednotku)? 4. Měl obžalovaný u F-ské banky následující krytí a) v době svých spekulacních obchodů do konce roku 1929 kapitálový vklad 300.000 Kč, b) později v r. 1930 založený a do 31. prosince 1932 na 116.666 Kč vzrostlý vklad na vzájemné (kontrolní) knížce (Gegenbuch), c) stranou uložený vklad (Rücklage) pod jménem R. N. na 50.000 Kč?

Soud prvé stolice zamítl tento návrh obhajoby v celém rozsahu a nepřipustil ani jednu z navrhovaných kontrolních otázek a odůvodnil svoje zamítavé usnesení tím, že stylisace hlavní otázky, znějící na zločin zpronevěry, je taková, že je tím plně vyhověno předpisu § 323 odst. 3 tr. ř., podle něhož mohou býti požadovány kontrolní otázky za tím účelem, aby zákonný znak do otázky pojatý byl vyjádřen skutečnými poměry jemu odpovídajícími; praví-li se pak ve zmíněné hlavní otázce, zda obžalovaný použil jím spravovaných bankovních peněz nějakým způsobem k soukromým spekulacím, je tím dle názoru porotního soudu zároveň dána otázka, zda statek jemu svěřený si přivlastnil, a je další kontrolní otázka (zřejmě otázky uvedené shora pod 1. a 2.) zbytečnou a způsobitou přivoditi zmatek. Co se týče 3. kontrolní otázky, je porotní soud názoru, že je jí druhou dodatečnou otázkou (eventuální), t. j. zda zpronevěřená částka převyšovala aspoň 20.000 Kč — učiněno zadost, a co se týče 4. kontrolní otázky, není podle zamítavých důvodů

návrh v zákoně odůvodněn, poněvadž pojem krycího fondu nebyl pojat do zákonné definice jako zákonný znak.

Podle § 323, odst. 3 tr. ř. lze žádati pro případ kladné odpovědi na nějakou otázku (kmenovou otázku) za položení otázek dodatkových za tím účelem, aby zákonný znak do kmenové otázky pojatý převeden byl na skutkový poměr jemu odpovídající.

Motivy zákona (viz Kaserer, *Materialien* II. díl str. 75—76) poukazují výslovně na okolnost, že úpravou otázek, opírajících se v podstatě o doslov zákona a obsahujících jen za účelem individualisace nezbytné minimum zvláštních okolností skutku (§ 318 tr. ř.), zabezpečen je sice porotcům příslušející jim podíl na podřadění skutečností pod zákon, ale zároveň odňata stranám možnost nápravy případného právního omylu ve výrocích porotců. Úspěch zmáteční stížnosti byl by podle motivů předem vyloučen, když z výroku nelze seznati ony speciální skutečnosti, jichž po případě nesprávné právní posouzení přimělo porotce k jich odpovědi na otázky jim položené. Právě této závadě má čeliti uvedený předpis § 323, odst. 3 tr. ř., umožňující alespoň v případech odpovědi kladné, aby zjištěn byl právní omyl porotců ohledně dotyčného zákonného znaku do otázky pojatého a tím zjednáán byl podklad, aby rozsudek na výroku spočívající mohl býti brán v odpor po stránce právní zmáteční stížností na soud zrušovací (rozh. čís. 3820/30 Sb. n. s., Herrnritt: Kontrolní otázky v řízení porotním, uveřejněno v příloze Časopisu pro právní a státní vědu r. 1922, str. 76 a násl.).

Bez kontrolních otázek je tak žádoucí přezkoumání právní otázky rozsudku laiky vynesného soudem zrušovacím omezeno vůbec jen na řídké poměrně případy, kde buďto již původní otázky byly nesprávně formulovány, neb kde porotci, používše svého práva podle § 328 tr. ř., přisvědčili k otázce neb popřeli ji částečně (Herrnritt na udaném místě). Je tedy předpis § 323, odst. 3 tr. ř. nedocenitelně důležitý a soud nesmí odmítnouti takovouto žádost stran o položení kontrolní otázky, leč jen tehdy, kdyby otázka vybočovala z mezí předpisem § 323, odst. 3 tr. ř. vytčených, nebo jinak zřejmě nevyhovovala jeho účelu. Zejména nebude soud povinen, ba nebude mu zpravidla ani dovoleno klásti takovou kontrolní otázku, čelí-li jen k popření skutkového podkladu dotyčného znaku zákonného, neb byl-li tento dostatečně specialisován již v otázce kmenové (víd. sb. čís. 603/83 a 2711/2), resp. nemůže-li podle stavu věci býti pochybným, že se dotyčný zákonný znak kryje v konkrétním případě s běžným označením jemu odpovídajícího skutkového poměru, konečně žádala-li by strana, aby zákonný znak byl převeden na skutkový poměr výsledky hlavního přelíčení ani nenapovězený (sb. n. s. čís. 3820/30 a Herrnritt na udaném místě).

Vychází-li se s tohoto hlediska, možno označiti za správné nepřipuštění všech navržených otázek kontrolních, neboť ani jedna z nich nevyhovovala účelu sledovanému předpisem § 323, odst. 3 tr. ř. Co se týče prvé kontrolní otázky, kryje se její obsah s tím, co pojato do kmenové otázky do té míry, že nelze uznati, že kontrolní otázka specialisovala některý zákonný znak skutkové podstaty zpronevěry blíže a zřetelněji, než se stalo již v II. hlavní otázce. Vždyť o penězích jakožto předmětu zpronevěry je řeč též v kmenové otázce a pokud tato mluví o penězích, které spravoval obžalovaný jako bankovní ředitel společnosti, o niž jde,

a které si přivlastnil na své soukromé spekulace, jde specialisace zákonného znaku v kmenové otázce dokonce dále než v navržené otázce kontrolní, takže by se kontrolní otázka úplně minula cílem. Pokud pak kontrolní otázka mluví ještě o jiných hmatatelných hodnotách, nemá tato okolnost sebe menšího významu, zvláště když stížnost sama nepopírá, že přivlastnění si těchto jiných hodnot, byly-li svěřeny, bylo by stejně zpronevěrou jako přivlastnění si peněz, takže tento rozdíl vůbec nebyl a nemohl býti vytčen za tím účelem, aby byl snad osvědčen nějaký právní omyl porotců.

Avšak i druhá otázka byla právem zamítnuta. Stěžovatel má za to, že nejde o zpronevěru, byly-li spekulativní obchody provedeny tím způsobem, že obžalovaný k nákupu papírů nepoužil peněz neb jiných hmatatelných hodnot jsoucích v držení banky, nýbrž dal opatřit papíry u jiných bank a dal u nich kupní cenou jako dluhem zatížit F-skou banku. Tento názor projevuje se též ve zmíněné druhé kontrolní otázce. Leč tato kontrolní otázka nerozlišuje, zda poškozená společnost měla u bank, u nichž byly papíry opatřeny, aktivní zůstatek, či zda u nich neměla vůbec žádný zůstatek nebo měla jen zůstatek pasivní.

Pokud obhájce měl při návrhu na 2. kontrolní otázku na mysli první možnost, totiž případ, že společnost měla u dotčených bank a ústavů aktivní zůstatek, nebyl by obžalovaný jen využil úvěru společnosti, jak dovozuje zmáteční stížnost, nýbrž byl by si svou dispozicí přivlastnil byť i ne peníze, tedy jinou hodnotu (pohledávku), a to součástku jmění společnosti obžalovaným jako jejím ředitelem spravovaného a jemu tudíž svěřeného; nelzeť pochybovati, že i pohledávky mohou býti předmětem zpronevěry (Altmann, Komentář str. 496, 497). Nebyla by proto ani kladná odpověď na takovouto kontrolní otázku v odporu s kladnou odpovědí na II. hlavní otázku a nebyla by tedy zmáteční stížnost ani v takovém případě s to, aby dokázala, že porotci se octlí v právním omylu, pokud jde o posouzení právního pojmu »přivlastnění si svěřeného statku«.

Pokud měl obhájce na mysli druhou možnost, že totiž společnost V. N. a spol. u dotčených bank neměla zůstatek nebo měla jen zůstatek pasivní, byl by zákonný znak skutkové podstaty zpronevěry převeden na skutkový poměr výsledky hlavního přelíčení vůbec nenapovězený; neboť obžalovaný sám doznal, že při spekulacích použil i bankovních peněz, pokud se týče, že kupoval papíry za hotové peníze, aby docílil vyššího zisku, a pokud svědci M. a W. potvrdili, že obžalovaný kupoval papíry jinými ústavy a že zakázky byly účetnický provedeny, seznali právě tito svědci, že společnost V. N. a spol. měla u dotčených ústavů aktivní zůstatek nebo papíry, pokud se týče dokonce peníze. Ani zamítnutím druhé navržené kontrolní otázky nebyl proto porušen zákon a nebyla přivoděna zmátečnost rozsudku podle čís. 6 § 344 tr. ř.

Co se pak týče 3. kontrolní otázky, mělo jí býti zjištěno, zda v částce 310.160 Kč je obsaženo ono kursovní snížení ceny cenných papírů obžalovaného, jsoucích v úschově, které nastalo od posledních nákupů až do 15. listopadu 1933. Ze znění této otázky v souvislosti s ostatními výsledky průvodního řízení provedeného při hlavním přelíčení vidno, že uvedená částka je pouhým výpočtem škody jednáním obžalovaného

způsobené, která byla znalci zjištěna tím, že od nákupní ceny cenných papírů byla odečtena jejich kursovní hodnota k určitému dni. Není tedy tato částka stejná se sumou, kterou tvoří předmět zpronevěry; vždyť způsobení škody, ať majiteli nebo jiné osobě, není náležitostí či zákonným znakem skutkové podstaty zpronevěry (sb. n. s. čís. 2014, 3014, 3071, 3377). Naopak podstata zpronevěry spočívá jen ve svémocném nakládání s věcí svěřenou k jinému účelu, než za kterým byla svěřena (sb. n. s. čís. 2200) a je proto pro kvalifikaci činu jako zločinu nebo přestupku rozhodná cena nebo hodnota věci v době, kdy pachatel s ní protiprávně naložil (sb. n. s. čís. 3346, 3391). Výše škody tímto jednáním způsobené má význam toliko při výměře trestu pro posouzení okolností přitěžujících a polehčujících. Je proto zřejmo, že zmíněnou 3. kontrolní otázkou nemohl a neměl býti nějaký zákonný znak do otázky pojatý převeden na skutečné poměry jemu odpovídající. Jinak by tomu bylo, kdyby byl obhájce při hlavním přelíčení navrhl kontrolní otázku v nahoře vyznačeném a jediné směrodatném smyslu, která by totiž směřovala ku zjištění výše svěřených peněz, jichž obžalovaný použil k nákupu cenných papírů, leč kontrolní otázka takového obsahu navržena nebyla. Na tom nemůže nic změnit, že ani obžaloba, opírajíc se zřejmě o dobrozdání znalců, nerozlišuje přesně částku peněz obžalovaným zpronevěřených od výše konečné škody jednáním obžalovaného způsobené; vždyť se to nestalo ke škodě obžalovaného, poněvadž následkem odečtení kursovní hodnoty cenných papírů, jsoucích v úschově, musí se jevit částka označená v obžalobě jako zpronevěřená, menší nežli tomu bylo ve skutečnosti.

Rovněž i nepřipuštění čtvrté kontrolní otázky stalo se právem; neboť pouhé zjištění, zda obžalovaný měl u F-ské banky v době spekuláčních obchodů určité krytí, je pro subsumpci jednání obžalovaného, spočívajícího podle II. hlavní otázky v přivlastnění si bankovních peněz, pod zločin zpronevěry, zcela bezvýznamným.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyslovil již v rozhodnutí čís. 3314 a 4062 sb. n. s., že, jde-li o věci zastupitelné, přivlastnění si svěřené věci pozbývá povahy protiprávní svémoci a tím i zpronevěry, byl-li pachatel již v době přivlastnění si podle svých majetkových poměrů s to, by věc, kterou si přivlastnil, kdykoliv nahradil a dostal svému závazku, ale jen za předpokladu, že pachatel měl již v době činu úmysl tak učiniti. Tato okolnost nebyla však pojata do navržené kontrolní otázky, takže by zase ani její kladné zodpovědění nevylučovalo skutkovou podstatu zpronevěry. Ani tato kontrolní otázka nevyhovovala tedy nahoře uvedenému účelu § 323, odst. 3 tr. ř. Že obžalovaný měl nahoře uvedený úmysl, nebylo ostatně za hlavního přelíčení ani tvrzeno ani napovězeno.

Zmateční stížnost je však bezdůvodná i v oné části, kde napadá zřejmě s hlediska zmatku podle § 344, čís. 12 tr. ř. výrok o nepodmíněném odsouzení. Napadený rozsudek pokládá podmíněný odklad výkonu trestu podle § 1 zák. čís. 562/19 sb. z. a n. za vyloučený, ježto trest na svobodě obžalovanému uložený přesahuje dobu jednoho roku. Stížnost poukazuje k tomu, že rozsudek započítává podle § 55 a) tr. z. do trestu vazbu vyšetřovací do té míry, že zbytek trestu, který může ještě býti vykonán, již nepřesahuje dobu jednoho roku, a hájí stanovisko, že s hlediska uvedeného ustanovení záleží v takovém případě jen na délce onoho

zbytku trestu, jež možno ještě skutečně vykonati. S tímto názorem je stížnost zřejmě na scestí.

Podmíněný odklad výkonu trestu může se týkati toliko celého trestu rozsudkem uloženého a nikoli jen jeho části nebo zbytku, jak bylo zevrubně odůvodněno v rozh. čís. 431 sb. m. spr. Výrok o započtení vyšetřovací vazby nemá význam pro délku trestu, jaký je předmětem rozhodnutí o podmíněném odkladu výkonu, význam jeho vyčerpává se naopak ve zkrácení výkonu samého, a to z důvodu, že odsouzenec stihla již před rozsudkem z příčiny trestného činu újma jím jinak nezaviněná (viz rozh. čís. 4616 sb. n. s.). Tomu nasvědčuje i důvodová zpráva k zák. čís. 562/19 sb. z. a n. (tisk 1688 z roku 1919), pokud z ní jasně vysvítá, že zákonodárce použil délky přisouzeného trestu jako měřítka k posouzení tíže činů (str. 10, 11). Pak nemůže ovšem býti pochybné, že okolnost zcela nahodilá a s hlediska povahy a tíže činu bezvýznamná, že část trestu, přisouzeného ve výši přes 1 rok, byla vyšetřovací vazbou odpykána, nemůže míti význam pro otázku přípustnosti podmíněného odsouzení. Bylo proto zmateční stížnost v celém jejím rozsahu podle § 288, odst. 1 tr. ř. zamítnouti jako neodůvodněnou.

Čís. 5252.

Ani pri súvislosti s ostatným obsahom závadného letáku neľze popudzovanie k násilnostiam proti príslušníkom určitej národnosti v republike pre ich národnosť (§ 14, čís. 2 zák. na ochr. rep.) považovať za absorbované poburovaním proti štátu (§ 14, čís. 1 cit. zák.).

Taktiež výzva v tomže letáku, aby sa ľudia ushovorili a prestali platiť dane, je samostatným prečinom podľa § 15, čís. 1 zák. na ochr. rep. a nemôže byť konzumovaná skutkovou podstatou prečinu podľa § 14, čís. 1 cit. zák.

(Rozh. zo dňa 19. marca 1935, Zm III 561/34.)

Súd prvej stolice uznal obžalovaných B. T. a spol. vinnými prečinmi podľa § 11, čís. 1, § 14, čís. 1, 2, 3, 5, § 16, čís. 1 zák. na ochr. rep. a prestupkom podľa §§ 2, 5, odst. 1, čís. 1 zák. čís. 108/33 Sb. z. a n., ktoré spáchali rozširovaním závadného letáku, podpísaného Zahraníčným výborom Slovenskej rady. Odvolací súd sprostil niektorých obžalovaných obžaloby pre nedostatok dôkazov, dotyčne druhých obžalovaných zrušil rozsudok prvého súdu vo výroku, ktorým boli ich činy kvalifikované aj za prečiny podľa § 14, čís. 2, 3, 5, § 15, čís. 1 zák. na ochr. rep., a túto kvalifikáciu pominul s odôvodnením, že všetky ustanovenia § 14 a § 15, čís. 1 zák. na ochr. rep. majú cieľ chrániť bezpečnosť štátu a že skutkové náležitosti prečinov podľa § 14, čís. 2, 3, 5, § 15, čís. 1 cit. zák. sú konzumované v prečine rušenia obecného pokoja podľa § 14, čís. 1 zák. na ochr. rep.

Najvyšší súd vyhovel zmätočnej sťažnosti vrchného štátneho zastupiteľstva založenej na dôvode zmätočnosti podľa § 385, čís. 1 b) tr. p., zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, pokiaľ pominul pod-